

[Indenrigsministeren]

man en ret til at bestemme selv. Alle de forsøg, der går over landet i disse år, dette, at man også tør uddelegere, at man lader ældre på plejehjem bestemme mest muligt selv. For 3 dage siden var der i en artikelserie i Berlingske Tidende udtryk fra ældre i aldersgruppen 80-90 år for glæden over, at man selv kunne få lov at administrere egne penge – de, der selv ønskede det. For ikke at tale om alt det, vi ser, ældreboliger, der bygges. Jeg husker en diskussion her i folketingsalen om, at det ikke kunne passe, at man kom til at bygge 1.500 ældreboliger om året, som boligministeren sagde i 1986. Nej, tallet er 3.000, nej, det er 4.000. Vi har aldrig bygget så mange tidssvarende boliger til vores ældre medborgere som nu. Kommunerne har aldrig nogen sinde gjort så meget på ældreboligområdet med at renovere plejehjem til moderne faciliteter for at give maksimal pleje. Der har aldrig været så mange kommuner, der giver døgnpleje, udvidet hjemmepleje, som nu. Det varer jo ikke mange år, før alle kommuner har døgnplejeordninger.

Da vi gik ind i 1980'erne, var det et særtilfælde, hvis en kommune havde døgnpleje; man havde udvidet hjemmepleje. Så det er netop et område, der er i vækst, det er det, der gør det svært. For når vi taler om udgifterne på ældreområdet, er det, fordi vi har opprioriteret dette område, fordi vi stiller nogle krav til den måde, vi yder service på til ældre medborgere i kommunerne, der ligger langt over det, man kendte i 1982. Så lad os glæde os over det og sige, at det giver et problem at finansiere det, men lade være med at sige, at vi ikke behandler vores ældre medborgere lige så godt som tidligere, for det går heldigvis den rigtige vej ved hjælp af det lokale selvstyre.

Formanden:

Der er endnu et par korte bemærkninger. Men jeg tror, vi kan begynde at nærme os afslutningen af denne førstebehandling.

(Kort bemærkning).

Graversen (S):

Det billede, ministeren på fremragende vis forsøgte at give af situationen i kommunerne, viser altså det, der er sket for et år eller to tilbage. Jeg har lige været hjemme i mit eget bagland, og jeg ved, at det præcis er det, der nu ikke bliver penge til. Man kan ikke skaffe de pen-

ge, der skal til for at bygge nye og gode ældreboliger, de handicapvenlige ældreboliger. Man er pisket til at begynde at trappe døgnplejeordningerne ned igen.

Sådan er situationen, hr. minister. Undersøg det!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

20) Første behandling af lovforslag nr. L 236:

Forslag til lov om ændring af realkreditlov og lov om stempelafgift m.v. (Foranstaltninger til imødegåelse af tvangsauktioner samt til stimulering af omsætningen af ejerboliger).

Af boligministeren (Agnete Laustsen).
(Fremsat 16/5 90).

Lovforslaget sattes til forhandling.

*Forhandling***Pia Gjellerup (S):**

Jeg skal beklage, at jeg ikke er i besiddelse af den samme stemmeprægt som indenrigsministeren. Men jeg har heller ikke så meget at bortforklare.

Boligen er, uanset om man ejer den eller man lejer den, dejlig at have, men forfærdelig at miste, og derfor er de mange tvangsauktioner, vi har set de seneste par år og tidligere, ikke acceptable.

Sidste forår tog Socialdemokratiet initiativ til forskellige indgreb for at mindske antallet af tvangsauktioner; og disse forslag, nemlig forslag om omlægningslån, forslag om revision af tvangsauktionsregler og forslag om en akkordordning omfattende også pant i fast ejendom,

[Pia Gjellerup]

blev mødt med en del knubbede ord fra regeringspartiernes side.

Alligevel skete der noget. Regeringen så et flertal uden om sig, og det er jo oftest en ganske effektiv medicin.

Før jul nåede vi så en lille etape med omlægningslån. Ikke godt nok, men nu bliver der repareret lidt på den ordening ifølge det forslag, vi har til behandling: Anden pantegæld inddrages, og stempelfrihed indrømmes. Fint! Det kunne vi ikke nå frem til før et halvt år siden.

Derudover indeholder lovforslaget den såkaldte Olsenmodel, en stempelfri sommer for at stimulere handelen med boliger en kort periode for at få taget fat på problemet med den stagnerende handel, uden at der bliver en prisstigningssituation, der blot vil skabe nye problemer.

For at underbygge denne sommeraktivitet er der med forslaget også lagt op til, at hushandler, der gennemføres i sommerperioden, kan få ejerskiftebelåning over 30 år i modsætning til de almindelige 20. I den korte periode kan det være en god idé, men der vil ved fremtidige handler med disse huse være god brug for dygtige rådgivere, hvad vi skal være opmærksom på, når vi behandler forslaget.

Endelig gives der adgang til, at man i sommerperioden kan få omlagt eksisterende 20-årige mikslån til 30-årige. For disse omlægningslån, der kan hjælpe trængte boligejere, gælder det, at efterfølgende panthavere skal give deres tilladelse, idet deres pant forringes. Netop dette forhold vil på grundlag af den almindelige markedsmekanisme være med til at regulere låneforlængelsen. Ved en låneforlængelse reduceres ydelsen, og forbrugsmuligheden øges. Dette har nogle brug for for at blive i deres boliger. Andre har det ikke.

De panthavere, der skal give deres tilladelse, vil skele til, om de ved en nægtelse vil bringe huset på tvangsauktion, hvor de højst sandsynligt vil miste deres pant. De vil følgelig give tilladelse, hvis boligejeren virkelig har brug for lettelsen, men oftest nej til de boligejere, der ikke er trængt. Så langt, så godt!

Der vil selvfølgelig være en række spørgsmål af mere teknisk karakter om forslaget, som vi skal have afklaret under udvalgsbehandlingen, herunder bl.a. om ikrafttrædelsesdatoen. Og der vil være et par andre spørgsmål bl.a. om logikken i at kræve indfrielse af omlægningslån

ydet til tvangsauktionstruede, men ikke af de tilsvarende 30-årige lån ydet i sommerperioden til alle andre.

Der må også være grund til at spørge om højrentelånene fra begyndelsen af 1980'erne, således at forholdene omkring disse lån afklares én gang for alle.

I Socialdemokratiet savner vi stillingtagen til en generel akkordordning også omfattende pant i fast ejendom, men det er jo sådan, at det skal være 2 minutter i 12, før der rigtig sker noget på området. Kort før jul gik vi et skridt, nu går vi et til, og så kan vi måske forud for næste sommer – nej, næste jul – få tvangsauktionsreglerne moderniseret og før næste sommer lave akkordordningen, og vi er i Socialdemokratiet tålmodige mennesker. Problemet er, at det er dem, der har tvangsauktionerne hængende over hovedet, ikke altid. Men skridtene er bedre, når de kommer, end når vi venter på dem.

Vi drøftede i tirsdags indgående muligheden for at skabe stabilitet på boligmarkedet ved at sikre fradragsværdien på de lån, som køberne binder sig til ved et boligkøb. Vi ved jo alle, at rentefradraget bliver sænket engang i fremtiden, og vi har fra Socialdemokratiets side fremsat forslag herom i Folketinget. Regeringen har rumlet med en række forskellige signaler, men valgt at fastholde usikkerheden om værdien af eksisterende fradrag. Man har valgt ustabiliteten.

Samlet kan jeg sige – idet jeg mangler en bemærkning om finansieringen, som vi kan komme tilbage til – at vi fra Socialdemokratiets side går positivt til udvalgsbehandlingen.

Lizzie Lichtenberg (KF):

Det var et samlet Folketing, der den 15. december 1989 vedtog den lov, der skulle danne grundlag for at komme tvangsauktionstruede boligejere til hjælp, så disse kunne blive boende i deres huse og en tvangsauktion afværget. Men det har vist sig, at loven ikke har fungeret helt tilfredsstillende. Derfor må den laves om.

Det Konservative Folkeparti er klar til at være med til at forbedre vilkårene for boligejere i krise, som vi har aftalt, ved at give adgang til, at tvangsauktionstruede ejere kan få ombyttet eksisterende 20-års-mikslån til 30-årige annuitetslån, hvilket boligministerens forslag, som vi har til behandling her i dag, åbner mulighed for. Herudover gives der mulighed for at slippe for

[Lizzie Lichtenberg]

stempel- og tinglysningsafgifter i forbindelse med omprioriteringen.

Ordningen omfatter ikke kun realkreditlån, realkreditlignende lån og pensionskasselån, men også andre prioriteter som pengeinstitutlån, privatlån m.v., der ydes som pant i ejendommen.

Ansøgningsfristen er her senest den 30. september 1990, og lånene skal være udbetalt inden 1. juli 1991.

De husejere, som har fået afslag på ansøgninger efter den hidtidige lov, får her mulighed for at få deres ansøgning behandlet igen. Kvoten har vi stadig væk sat til 5.000, men boligministeren får bemyndigelse til – efter aftale med de partnere, der har indgået forliget – at udvide denne kvote.

For at lette situationen for de husejere, der ikke direkte er truet af tvangsauktion, men som er kommet økonomisk i klemme med optagelsen af 20-årige mikslån, gives der mulighed for at ombytte disse med 30-årige mikslån, og det er senest den 30. juni 1991; det vil sige en meget lang overgangstid. I forbindelse med ejerskifte gives der mulighed for indtil 1. september 1990 at forlænge 20-årige mikslån med 30-årige mikslån samt fritagelse for skødestempel og pantebrevsstempel.

I såvel Radioavisen som i flere dagblade har der været udtalelser fra private pantebrevsejere om, at de ville være tilbageholdende med at rykke for de omprioriterede lån. Men hvis det er et problem, må det løses under udvalgsarbejdet. Disse pantebrevsejere kan da kun være interesseret i, at en tvangsauktion afværges, så deres pantebreve er sikret. Derfor tror jeg, vi kan finde en løsning på dette problem, hvis det eksisterer.

Der er med dette lovforslag kun tale om en lille midlertidig justering af hensyn til de akutte problemer for disse husejere. En langsigtet boligpolitik kan ikke føres ad denne vej og er derfor ikke på dagsordenen i dag.

Jeg håber, at vi som ved justeringen af den gamle lov, lov nr. 65, hvor vi jo stod skulder ved skulder, også vil gøre det ved denne justering, og Det Konservative Folkeparti kan støtte dette forslag om hjælp til tvangsauktionstruede samt stimulering af omsætningen af ejerboliger.

Holger K. Nielsen (SF):

Dette lovforslag er en forlængelse af alle de bidrag, vi har forsøgt at give til at løse de akutte problemer, der er for visse boligejere.

Lovforslaget består af tre hoveddele, og den første del, der har at gøre med ændringen af tvangsauktionsloven fra før jul, er vi positivt indstillet over for.

Den anden del, hvor man giver en mere generel mulighed for omlægning af lån fra 20-årige til 30-årige mikslån, er vi også generelt positive over for. Vi mener måske nok, at der er et par problemer, vi vil pege på.

Man har i dag i aviserne kunnet læse, at der er problemer i forhold til de private pantebrevsejere, der skal give tilladelse til, at man foretager disse omlægninger. Jeg vil da gerne høre, om ministeren har en kommentar til det.

Jeg vil sige, at jeg finder det ganske umoralsk, at disse private pantebrevsejere forsøger at slå mønt af, at der nu er nogle folk, der er i klemme, og at de skal kunne score kasse på det. Det viser noget om den griskhed, der findes i denne del af vores samfund.

Det tredje punkt har at gøre med den såkaldte stempelfri sommer, som jo, som fru Pia Gjellerup var inde på, er et forslag fra Socialdemokratiet. Vi har tidligere i et beslutningsforslag fra sidste år udtrykt, at vi var positive over for, at man sænkede stempelafgifterne, men ganske vist i en sammenhæng, hvor det var andre boligejere, de veletablerede boligejere, som skulle finansiere denne stempelfritagelse.

I den sammenhæng vil jeg gerne spørge, hvordan man har tænkt sig at dette skal finansieres. Det fremgår af den aftale, som blev indgået, at det skal finansieres gennem den såkaldte grænsehandelspulje på cirka 300 mio. kr., således at man udskyder nogle afgiftsned sættelser i forlængelse af finanslovaftalen fra sidste år.

Jeg vil gerne spørge boligministeren, om hun som regeringens repræsentant i dag er i stand til at give os en lidt nærmere forklaring på, hvad det er for varer, som ikke bliver nedsat. Jeg mener, at én ting er, at ejerboligerne får en lettelse, men det er da interessant at få at vide, hvem der skal finansiere denne lettelse. Er det sukkeret? Er det børnenes slik, der måske ikke falder i pris? Er det spillekort? Er det os, der godt kan lide at spille kort, der ikke får lov til at nyde godt af, at kortene falder i pris? Er det prisen på lightere, der ikke falder så meget, som

[Holger K. Nielsen]

man havde regnet med? Betyder det her, at vi, der somme tider tænder os en smøg, ikke kan købe lightere så billigt, som vi nu havde forestillet os? Er det benzinen, der måske ikke falder så kraftigt, som man havde regnet med? Jeg må tilstå, at dette punkt for os er meget afgørende for, om vi kan støtte dette lovforslag.

Jeg har tidligere givet udtryk for, at hvis det er benzinafgifterne, der ikke falder så meget, er vi med på den. Vi er meget varme på, at benzinafgifterne ikke falder, og er villige til at indgå en handel på det punkt, men er der tale om sukker og andre dagligdags fornødenheder, er vi minsdanten meget betænkelige ved, at disse ting skal finansiere, at ejerboligsektoren så at sige får et meget stort tilskud.

Det sidste punkt, jeg vil pege på, er sådan lidt mere generelt. Kan ministeren give en vurdering af, hvad dette vil betyde for betalingsbalancen? Der er jo ingen tvivl om, at både stempelefritagelsen og omlægningen til 30-årige lån vil have en effekt på forbrugsudviklingen. Og mig bekendt er det vigtigt for regeringen at styre forbruget bl.a. af hensyn til betalingsbalancen. Har man lavet beregninger på dette i Finansministeriet eller andre steder? Da boligministeren sidder her som regeringens repræsentant, vil jeg godt spørge boligministeren, om regeringen er i stand til at give en vurdering af, hvad alt dette betyder for betalingsbalanceudviklingen.

Mejdahl (V):

Det lovforslag, vi har til første behandling her, er jo en udløber og en opfølgning af den boligaftale, regeringen indgik med Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti i sidste uge.

Venstre er godt tilfreds med, at der blev indgået en aftale, der dels retter op på tvangsauktionsloven fra før jul, og som dels vil afhjælpe stagnationen, hvad angår handel med ejerboliger. Vi er tilfredse med lovforslaget, selv om vi erkender, at det er en nødløsning eller en midlertidig løsning, om man vil. Men vi håber, at det er en løsning, som vil normalisere boligmarkedet.

Lovforslaget indeholder tre elementer. For det første en forbedring af tvangsauktionsloven.

Stempel- og tinglysningsafgiftsfritagelsen er til at tage og føle på. Det er et kontant beløb,

stort eller lille, som husejeren ikke skal belastes med. Og der vil også være nogle, som kan gøre brug af adgangen til at tage alle andre lån end de oprindelige med pant i ejendommen med.

Jeg har læst Realkreditrådets vurdering af tvangsauktionsloven i notatet af 10. maj 1990, og jeg synes ikke, det er munter læsning at erfare, at ikke alle henvendelser er registreret. Jeg vil opfordre kreditinstitutterne til at gøre endnu en kraftanstrengelse for, at så mange som muligt får den hjælp, de har behov for, i form af både råd og dåd.

Det andet element i lovforslaget er muligheden for at ombytte 20-årige mikslån til 30-årige mikslån frem til den 30. juni næste år.

Her vil det være påkrævet med en individuel vurdering foretaget af en kvalificeret rådgiver og med accept fra efterfølgende panthavere. Hvis ordningen udnyttes optimalt, vil det være en udvidelse af kapitalmarkedet af betydelig størrelse.

Det tredje element i forslaget er, at man skal kunne optage lån med længere løbetid ved ejerskifte frem til 1. september i år. For alle handler med ejerboliger i samme tidsrum skal der heller ikke betales stempelafgift på skøde og pantebreve.

Den del af forslaget er der penge i for sælger og køber, og derfor er det også et provenutab for staten. Det dækkes imidlertid ind ved, at vi ikke får så stor en lempelse af grænsehandelsafgifterne til oktober, og det bliver så spændende, hvilke varer det berører; men det skal vi ikke blande os i her og nu.

I dagspressen er der delte meninger om virkningerne af lovforslaget, og jeg forudser allerede nu, at vi får et par varme uger i Boligudvalget. Der skal nok vise sig en række grænsetilfælde, som vi skal have afklaret, inden vi kan vedtage lovforslaget.

Jeg kan på Venstres vegne tilsige vores aktive medvirken til, at arbejdet gøres færdigt, inden Folketinget sendes hjem grundlovsdag, så der kan komme gang i ejendomsmarkedet igen, og således at de mange familier, som venter på hjælp, kan få den.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Inden Ritzau udsender en meddelelse om, at benzinafgiften alligevel ikke falder, føler jeg anledning til at korrigere eller i hvert fald oply-

[Behnke]

se SF's ordfører om, at spørgsmålet om benzin-afgiftsnedsettelsen blev vedtaget i Folketinget før jul. Det var et særskilt lovforslag, og den sidste del af benzinafgiftsnedsettelsen finder sted 1. juli 1990, samtidig med at vægtafgiften desværre forhøjes 55 pct.

Så nævnte SF's ordfører også spørgsmålet om sukker, spillekort, lightere osv. De afgifter er nedsat med virkning fra 1. januar d.å., så tingene er blevet billigere; det ville SF's ordfører have opdaget, hvis han for nylig havde været ude at købe sukker; prisen er nemlig blevet mere end halveret. Ganske vist er der nogle købmænd, der har givet indtryk af, at det var dem, der havde særlige tilbud. Det er det ikke, det er staten, der har fjernet sin afgift. Det samme er tilfældet for videomaskiner, større fjernsyn, hårde hvidevarer osv. Det skete alt sammen ved en afgiftslettelse på ca. 625 mio. kr. med virkning pr. 1. januar 1990. Dette blot, for at der ikke skal herske tvivl om disse ting.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Nu stillede jeg et spørgsmål til regeringen, så derfor er det selvfølgelig interessant, at spørgsmålet bliver besvaret af Fremskridtspartiets ordfører.

Fremskridtspartiets ordfører sagde, at en række af de ting, som jeg nævnte, ikke bliver berørt af dette. Det vil sige, at jeg kan regne med at kunne købe spillekort, lightere, sukker osv. billigere, og at mine børn kan få deres slik billigere end hidtil; det glæder mig. Men kan regeringens repræsentant, in persona hr. Behnke, ikke forklare mig, hvilke varer det så drejer sig om, siden der nu skal findes 300 mio. kr.?

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Nu havde jeg jo forudset den reaktion fra SF's ordfører. Det er ikke det slik, man køber til sine børn, der er blevet billigere, det er kun sukkeret, man køber i konsumform, for det er sådan, at chokoladeafgiften – og den ligger også på andre former for sukker – som bekendt er på 12,50 kr. pr. kg, og den indbringer 825 mio. kr., og den er der ikke penge til at afskaffe.

Der er heller ikke penge til at afskaffe parfumeafgiften – 34 pct. er den – og den indbringer

500 mio. kr. om året. Og der er nogle partier herinde, som helst ikke vil afskaffe afgiften på spiritus, vin, øl og tobak, så heller ikke dér bliver der tale om lempelser.

Der er som bekendt også afgifter på gramfonplader, mineralvand, kaffe og te, og der er ikke truffet beslutning om, hvilke af de afgifter man vil røre ved, af den simple grund, at i samme øjeblik en sådan beslutning er truffet, er der en tilbøjelighed til, at der bliver spekuleret i det på markedet. Det har man ikke været interesseret i, så aftalen mellem partierne omkring finanslovforliget er, at en navngivelse af, hvilke ting der bliver berørt i forbindelse med restprovenuet, som altså i øjeblikket er 400 mio. kr., først sker pr. 1. oktober d.å.

(Kort bemærkning).

Holger K. Nielsen (SF):

Jeg kan nu forstå på regeringens repræsentant her, at man endnu ikke helt præcis ved, hvad det er, der bliver nedsat. Alligevel gav hr. Behnke en vis indikation af det. Han siger, at det kunne måske blive gramfonplader, der ikke falder i pris; det kunne være kaffe, det kunne være te. Vi får nu et signal om, at de, der skal betale husejernes manglende stempelafgifter, er alle os almindelige forbrugere, der er nødt til at gå hen og købe vores kaffe og vores te og måske vores gramfonplader. Det synes jeg er interessant, og det skal da indgå i vore videre overvejelser vedrørende dette lovforslag.

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Til beroligelse for de repræsentanter, der er fra regeringspartierne, vil jeg sige, at jeg blot tillader mig at intervenere i debatten med nogle faktiske oplysninger.

Jeg kan berolige SF's ordfører med, at det er ikke så slemt, hvis det bliver kaffen, for afgiften er såmænd i al beskedenhed på 5,20 kr. pr. kg og på teen endnu mindre, 5 kr. pr. kg, kan jeg oplyse til orientering for SF'erne.

Det er sådan, at der stadig væk i puljen ligger 400 mio. kr., og vi håber, at nogle af de ting, SF ønskede skulle opnå afgiftsfjernelse til oktober, kan blive omfattet af det. Der er såmænd nok at tage fat på. Jeg har slet ikke nået at nævne mineralvand f.eks., dér er afgiften 1,50 kr. pr. liter, og det indbringer 410 mio. kr. om året til staten.

Kirsten Jacobsen (FP):

Forslaget, som vi har foran os, er udløber af et forlig, som Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti har indgået med regeringen.

Det skal ikke være nogen hemmelighed, at Fremskridtspartiet under forhandlingerne advokerede for, at man havde fået et bredere og bedre forlig. Men ligesom i al anden handel er der et punkt, hvor man er nødt til at slå til, hvis man vil have noget gennemført overhovedet, og dette var altså efter min mening det bedste resultat, vi kunne komme frem til.

Forslaget er delt op i tre punkter. Det første punkt omhandler de akut tvangsauktionstruede. Det var dem, vi prøvede på at redde allerede i december, og hvor resultatet jo blev, at det forslag, der kom ud af arbejdet, hverken var bredt nok eller gav lettelser, der var store nok. Det er der nu rådet bod på, idet staten har fundet ud af, at det ikke er særlig moralsk at tjene penge på andre folks økonomiske ulykke. Derfor skal man nu fritage de tvangsauktionstruede for stempel- og tinglynsafgift.

Man har også fundet ud af, at det ikke var særlig hensigtsmæssigt, at det kun var realkreditlån, der kunne omlægges, fordi det gav en for lille lettelse. Man har så besluttet sig til, at alle de lån, der er i ejendommen, nu kan omlægges. Begge dele er efter Fremskridtspartiets opfattelse tilfredsstillende. Det var egentlig det, vi gerne havde set allerede i december, men det var man ikke villige til da. Så selv om det er med et halvt års forsinkelse, er vi glade for, at det sker nu.

Jeg er også specielt glad for, at man ikke har lagt sig fast på kvoten på 5.000, for det kan jo være, at der er mere end 5.000, der kan få glæde af en sådan omlægning, når dette kommer ud, og så ville det være uhensigtsmæssigt, hvis vi skulle til at indkalde Folketinget ekstraordinært i sommerferien. Jeg synes, det er en udmærket idé, at ministeren efter forhandling med forligspartierne kan øge kvoten.

Det næste punkt i forliget er et forsøg på at lette boligudgifterne for dem, der er særlig hårdt ramt af skattereformen og kartoffelkuren, dem, som har de dyre mikslån. Man giver nu ret til, at disse 20-årige mikslån kan ombyttes til 30-årige mikslån. Fremskridtspartiet havde gerne set, at det havde været annuitetslån. Det var der ikke noget at gøre ved; vi måtte acceptere, at det blev mikslån. Der er dog trods alt en

væsentlig lettelse i nettoboligudgifterne, og det er det, det handler om.

Inden jeg går til det sidste punkt, vil jeg gerne – som det også blev nævnt fra Socialdemokratiets side – sige, at jeg synes, det er lidt kedeligt og specielt kedeligt, når man selv er med som forligsparti, at man godt ved, at der er en gruppe, man ikke har med. Jeg er ked af, at de højstforrentede kontantlån ikke er med i forligsteksten, men det var der altså ikke mulighed for at opnå flertal for. Det kan jo være, at saglige informationer under udvalgsarbejdet viser, at forslaget burde have omfattet dem, og så kan vi jo nå at rette op på det.

Det sidste punkt er et spørgsmål om at få sat gang i ejendomsmarkedet, som alle jo ved har været mere dødt end 10 døde sild. Og det forsøger man ved at lave noget dramatisk, som en tidligere boligminister sagde, da han kom med ideen om den stempelfri sommer, og det er tyvstjålet derfra, det er der ikke nogen grund til at lægge skjul på. Man laver denne midlertidige stempelfritagelse i sommer, og så giver man ret til, at de ejerskiftelån, der skal optages i forbindelse med de indgåede handler, kan blive på 30 år i stedet for på 20 år.

Nu har der været nævnt forskellige tekniske ting, bl.a. problemet om de efterstående panthaveres ret til at nægte at medvirke til en omlægning af lånene, og det er noget, vi må drøfte i udvalget. For naturligvis er det sådan, at forligspartierne, som står bag dette, har ment, at det her skal fungere, og vi kan ikke have sten liggende i vejen, som gør, at det ikke bliver brugt på den måde, der var meningen med det.

Problemet med ejerskiftelån og andre ting kan man vel også diskutere i udvalget.

Vi håber, at udvalgsarbejdet får løst op for de tekniske problemer, og som forligsparti tilsiger vi naturligvis forslaget vor støtte.

(Kort bemærkning).

Pia Gjellerup (S):

Nu blev jeg af fru Kirsten Jacobsen taget til indtægt for et synspunkt, jeg faktisk ikke gav udtryk for, nemlig vedrørende højrentelåne fra begyndelsen af 1980'erne.

Jeg sagde udtrykkelig, at det spørgsmål er værd at tage op under udvalgsbehandlingen for én gang for alle at få afklaret, hvad det er med de højrentelån, hvordan de er placeret, hvad de koster, hvilken relation de boligejere har været

[Pia Gjellerup]

inde i i forhold til værdistigninger, og hvad de reelle udgiftsproblemer er for de højrentelånere. Jeg er nemlig af den opfattelse, at der faktisk er ved at være rigelig mange myter på det område.

Hvis der er nogle problemer, som vi kan få afdækket under udvalgsbehandlingen, så skal vi få afdækket dem og prøve at finde frem til løsninger på det. Ellers skal vi, synes jeg, bestrebe os på at få afklaret, at der ikke er problemer. Så har vi i hvert fald det ene problem mindre, og jeg synes ikke, det gør noget, at vi når frem til det under en udvalgsbehandling.

Jørgen Estrup (RV):

I tirsdags tog vi eftermiddagsforestillingen og aftenforestillingen – i hvert fald den første af dem – og nu kan jeg se på hr. Behnke og hr. Holger K. Nielsen, at vi er godt på vej til midnatsforestillingen. Jeg tror sådan set ikke, at publikum er til stede mere, men der kan alligevel godt være en god begrundelse for endnu en gang at vende problemerne inden udvalgsarbejdet.

Så vidt jeg kan se, er det et fornuftigt forslag, der nu ligger her, som vil hjælpe en række af de grupper på ejendomsmarkedet, der er i klemme. Det er fornuftigt at udvide mulighederne via tvangsauktionsloven. Det er fornuftigt specielt at sætte ind over for de grupper, der er i klemme med hensyn til mikslåne som følge af kartoffelkuren.

Det er fornuftigt at lave en stempelfri periode, hvad enten man så kalder det Olsenmodellen, eller hvad man nu vil kalde den.

Jeg håber i hvert fald ikke, at det er en Jesper Olsen-model, men jeg tror, vi må se i øjnene, at der måske godt kunne have været behov for en længere periode end de tre måneder. Men det er nu, hvad der er råd til i første omgang.

Det, som har været problemet ved at finde løsningen, er nøjagtigt det samme, som vi havde ved juletid, nemlig at isolere og specielt sætte fokus på de grupper, som er i klemme, det vil sige at hjælpe, hvor der er et reelt behov, og uden at foretage det, som er helt uholdbart, nemlig blot at kompensere boligejere, som har handlet uklogt, og uden at lægge bomber under samfundsøkonomien.

Det er ikke nogen let opgave, og det er også en opgave, som vi givetvis nu må konstatere at vi kun har løst delvis. Jeg tror lige så godt, at vi

kan gøre hinanden klart, at vi vil møde eksempler, også efter at vi har gennemført dette lovforslag, på folk, der er i klemme, og som ikke har kunnet få hjælp.

Jeg synes, det er godt, at man rejser problemet med de højtforrentede lån specielt fra begyndelsen af 1980'erne. Der er ingen tvivl om, at der er folk i den gruppe, der er i klemme.

Spørgsmålet er, om der kan findes løsninger for dem.

Men det, som i hvert fald er oplagt, er, at de folk har været udsat for noget, som godt kan harme én, når man hører om det i praksis, nemlig elendig rådgivning. En række af de personer, som optog lån til 20 pct. eller mere i 1981-82, i højrenteperioden, ville i dag have siddet med den halve ydelse, hvis de havde fået rentetilpasningslån.

Det er for dårligt. Det viser noget om en for unuanceret rådgivning og et for dårligt overblik hos kreditforeninger, banker og andre, der har rådgivet. Jeg har set snesevis af eksempler på folk, der kunne have fået løst deres problemer, hvis de havde taget rentetilpasningslån i stedet for.

Jeg synes, at vi skal kigge på det problem også under udvalgsarbejdet, ligesom vi givetvis også får lejlighed til at kigge på en række andre mere detailprægede problemer.

Fra radikal side vil vi gerne give tilslutning til lovforslaget.

Sonja Albrink (CD):

Det lovforslag, som er til første behandling i dag, drejer sig om at hjælpe de hårdt trængte boligejere.

Efter CD's opfattelse er der tale om en beskedens håndsrækning til boligejerne. Der er ingen hjælp til dem, der er i klemme med højtforrentede lån, og som har handlet før skattereformens ikrafttræden. At denne gruppe rammes af virkningen af skattereformens ikrafttræden, har man ikke ønsket at tage højde for, idet der kun kan ske omlægning af 20-årige mikslån, og det kan så blive en beskedens hjælp til dem, der ønsker at ombytte 20-årige mikslån med 30-årige mikslån.

Der er ikke lagt nogen langsigtet politik frem, som kan hjælpe boligejerne generelt, og der er ikke gjort en tøddel for at genskabe tilliden til, at man her i landet kan disponere langsigtet og forsvarligt som boligejer.

[Sonja Albrink]

Hjælpen til de tvangsauktionstruede er først kommet nu, efter at flere tusinde har måttet gå fra hus og hjem med de sociale følger, det har haft for mange. Den hjælp, man nu tilbyder, giver økonomisk luft til de truede, men der er sandelig også tale om hjælp, som for nogle betyder en tvangsbinding til boligen.

Det er klart, at der ikke skal kunne spekuleres i lånoptagning, men jeg vil nu sætte et stort spørgsmålstegn ved, hvor meget der vil blive spekuleret hos boligejere, som i forvejen er hårdt trængt.

Det er CD's opfattelse, at der også burde ydes hjælp til alle dem, der har de højtforrentede kontantlån, og som har handlet i tillid til eksisterende love før skattereforens ikrafttræden.

Det hedder sig i øjeblikket, at der er kommet gang i hushandelen. Ja, måske her og nu, indtil fritagelsen for stempelafgiften bortfalder. Så vil markedet sikkert på ny stagnere.

Hvorfor, kan man spørge, er der da ikke skabt optimisme? Svaret er, at optimisme ikke hjælper på folks økonomi, og det er snart gået op for mange, at der loves og loves, men at det kun er meget lidt af det, der holdes. Det, vi ser, er lappeløsninger, ikke spor andet.

Jeg kan dog til slut oplyse, at Centrum-Demokraterne vil stemme for lovforslaget, og at vi vil kigge nøjere på det i udvalget.

Lysholm Christensen (KRF):

Når vi har denne debat her i aften, så er det naturligvis, fordi mange boligejere har store økonomiske problemer. Nogle boligejeres problemer er selvforskyldte, mens andre boligejere er blevet ofre for uforudsete begivenheder, det være sig sociale begivenheder eller lav inflation, eller hvad det nu er, der er med til at vælte læsset for dem.

Loven om hjælp til tvangsauktionstruede boligejere, som et enigt Folketing vedtog i december 1989, har ikke haft den ønskede virkning. Derfor dette nye initiativ.

Andre ordførere har gennemgået de enkelte elementer i lovforslaget, og derfor skal jeg ikke bruge tid på at gentage, hvad lovforslaget indeholder. De enkelte elementer er almindeligt kendte.

Kristeligt Folkeparti er godt tilfreds med dette forslag. Vi tror, at det kan sætte gang i boligsalget. Det kan være med til at hjælpe en lidt

større kreds af truede husejere. Det vil også hjælpe på mobiliteten. Det kan være med til at hjælpe folk over i en anden bolig, som de måske bedre har mulighed for at klare rent økonomisk.

Men vi er samtidig fuldt ud klar over, at dette ikke løser de grundlæggende boligproblemer, hverken for boligejerne bredt taget eller samfundsøkonomisk. Der er en stor øvelse, som ligger forude og trænger sig på, og som skal løses. Det havde Tinget en debat om forleden dag, så det skal vi ikke drøfte nu. Men det foreliggende forslag er kun en lappeløsning, kan man sige, som skal løse nogle aktuelle presserende problemer.

Forslaget har desværre også nogle negative sider. Det har ikke været muligt at afgrænse kredsen af tvangsauktionstruede boligejere. Af gode grunde er det umuligt at lave en afgrænsning vedrørende sociale begivenheder, og hvad det nu kan være. Det har været nødvendigt bredt at sige, at vi åbner mulighed for at ombytte lån, som det er beskrevet i lovforslaget. Det betyder, at der er nogle, der får mulighed for at ombytte lån, selv om de strengt taget ikke har brug for det til en fortsat forbliven i deres hus. Derved vil der blive frigivet nogle økonomiske midler, som går ud i privatforbrug til skade for statens økonomi.

Det siger noget om, hvor vanskeligt det er at foretage øvelser af denne art. Vi er fuldt vidende om denne negative effekt, men mener, at det er den pris, vi må betale for at få løst problemet for de truede.

Der er forhåbentlig også en signalværdi i denne debat og i alt, hvad der sker på boligområdet i øjeblikket, et signal til nye boligejere, hvor vi forhåbentlig kan sige til dem på en positiv måde: Disponer fornuftigt, når I køber jeres egen bolig. Giv luft til uforudsete hændelser. Og frem for alt siger vi til unge mennesker: Benyt de præmierede opsparingsordninger, vi har, således at I har lidt penge til udbetalingen, når I indgår den første hushandel.

Boligejere, kreditforeninger og Folketing er altså midt i en vanskelig øvelse i tilpasning til lavinflationssamfundet, og dette lovforslag er en lille brik i denne øvelse, og vi håber, at det får den tilsigtede virkning.

Kristeligt Folkeparti medvirker gerne til en hurtig gennemførelse af lovforslaget.

Boligministeren (Agnete Laustsen):

Forespørgselsdebatten i forgårs viste helt klart, at der i Folketinget er bred enighed om at hjælpe den gruppe husejere, som – forskyldt for nogles vedkommende, uforskyldt heldigvis for de flestes vedkommende – står over for vanskeligheder ved enten at blive i deres bolig eller at få omsat deres bolig.

Der var også bred enighed om, at der var behov for at følge disse problemstillinger op ved en lovgivning, som mere kortsigtet, også mere midlertidigt, prøver at hjælpe den omtalte gruppe mennesker. Og debatten her i dag har også tydeligt vist, at det lovforslag, som jeg nu har fremsat, tilsyneladende kan samle denne meget brede enighed.

Det har af en række af ordførerne været nævnt – sidst af hr. Lysholm Christensen, også hr. Jørgen Estrup var inde på det – at det var vanskeligt at lave et sådant forslag, som kunne siges at hjælpe lige præcis den kreds af boligejere, som vi alle sammen er enige om har behov derfor.

Jeg vil gerne i denne forbindelse citere den gamle Peder Laale, som engang sagde: »Lovovertræderens snilde være altid større end lovgiverens«, og deri også lægge en erkendelse af, at uanset hvor gode vores forsætter er med hensyn til at afgrænse kredsen af dem, vi vil hjælpe, ved at sætte nogle ikrafttrædelsestidspunkter, nogle regler for, hvornår ordningerne træder i kraft, og hvornår de hører op, så må vi nok regne med, at der fra visse sider udfoldes en vis kreativitet med hensyn til at omgå disse regler. Det må vi selvfølgelig prøve at tage højde for. Vi har også gjort det i lovforslaget så godt som overhovedet muligt.

Men vi må nok, som hr. Lysholm Christensen sluttede med at sige, erkende, at der vil komme nogle med, som i realiteten ikke burde have været omfattet. Samtidig må vi nok også med beklagelse konstatere, at der er nogle, som kommer til at smutte for os, uanset hvor god lovgiverens vilje til at hjælpe så ellers måtte være.

En række af ordførerne, bl.a. fru Pia Gjellerup, fru Lizzie Lichtenberg og hr. Holger K. Nielsen, var inde på det problem, som pressen i dag har interesseret sig noget for, nemlig de efterstående panthaveres stilling.

Må jeg til en start sige, at jeg tror, dette problem er overvurderet. For det første er det min

faste overbevisning, at da det, dette lovforslag går ud på, i første række er at hjælpe tvangsauktionstruede ejere, så vil de efterstående panthavere få forbedret deres pant ved, at vi nu giver disse muligheder for omlægning af låne- ne, idet vi sikrer, at de mennesker, det drejer sig om, kan blive siddende i deres hus eller eventuelt få det omsat bedre og hurtigere, end det ellers ville have været tilfældet.

Tilsvarende vil jeg sige, at der i en række pantebreve er rykningsklausuler, hvoraf det klart fremgår, at en efterstående panthaver rykker for størst muligt kreditforeningslån. I sådanne tilfælde vil vi ikke stå over for nogen problemer.

Men hvis det under udvalgsbehandlingen skulle vise sig, at der er et eller andet, vi måske skal kigge nærmere på, så er jeg naturligvis helt parat til at få det opklaret.

Fru Pia Gjellerup var inde på spørgsmålet om tvangsauktionernes hurtigere afvikling. Jeg kan i den forbindelse henvise til bemærkningerne til lovforslaget, hvoraf det fremgår, at Justitsministeriet på grundlag af en betænkning fra Retsplejerådet, som man forventer vil foreligge i begyndelsen af juli, vil kunne fremsætte forslag om ændring af retsplejelovens regler om tvangsauktioner, sådan at vi kan få en hurtigere sagsbehandling og også en mulighed for frivillige ordninger, som jeg har indtryk af at der er bred interesse for her i Tinget.

Hr. Holger K. Nielsen udviklede sig i en debat, som omtrent var ved at få mig til at tro, at jeg var gået forkert, og at det ikke var en boligdebat, vi havde, men snarere en finanslovdebat. Det var om grænsehandelen, og hvad der måtte siges at blive omfattet eller ikke omfattet.

Jeg vil da gerne takke hr. Behnke varmt for den opklaring, han er kommet med på en række områder, sukkerafgift, grammofonplader osv., men vil i øvrigt sige, at disse grænsehandelsafgiftslettelser ikke har været udmøntet i denne forbindelse. Jeg kan derfor ikke på nuværende tidspunkt sige, hvad det er for afgiftslettelser, der vil blive tale om. Det er noget, der på et senere tidspunkt vil blive forhandlet af finansministeren.

Tilsvarende vil jeg ikke ved denne lejlighed komme ind på det spørgsmål, som hr. Holger K. Nielsen rejste om effekten på betalingsbalancen. Det er også noget, man må vende tilbage til på et senere tidspunkt uden for denne debat.

[Bolligministeren]

Fru Kirsten Jacobsen har ligesom fru Sonja Albrink været inde på spørgsmålet, om flere burde være omfattet af dette lovforslag.

Jeg vil gerne sige, at der foreligger en aftale mellem regeringen, Fremskridtspartiet og Kristeligt Folkeparti, hvor vi har afgrænset den personkreds, som lovforslaget skal tilgodese.

Det er muligt, at også personer med højtforrentede lån kunne/burde have været medtaget. Forliget omfatter dem ikke, men vi kan naturligvis, som fru Pia Gjellerup var inde på det, prøve at se på de pågældendes problemer i udvalget: Er det myter eller realiteter? Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at den pågældende personkreds ikke er omfattet af det forlig, vi indgik, men derfor kan man i udvalget naturligvis godt se lidt på deres vilkår. Og vi er da parat til også at belyse det.

Hr. Lysholm Christensen sluttede med at sige noget meget klogt. Han sagde nemlig, at det, man nok måtte sige til mange mennesker på grundlag af den situation, vi nu står i, med de mange tvangsauktioner, hvad andre ordførere har været inde på, var, at årsagen i et vist omfang kunne siges at være dårlig rådgivning, måske – det må vi også erkende – manglende omtanke hos de pågældende mennesker selv, der har sat sig i store husudgifter. De har måske overset – det viser den analyse, som Realkreditrådet har ladet foretage – at de faktisk også på andre områder sad i en meget stor gæld. Man bør for fremtiden nok sige til folk: Vis nu lidt sund fornuft, når I sætter jer i så store udgifter og så betydningsfulde udgifter, som det at købe sit eget hus giver.

Det vil jeg gerne følge op ved denne lejlighed ved at sige: Nu giver vi her fra Folketingets side en håndsrækning til mange mennesker, men det betyder ikke, at man skal glemme at tænke sig fornuftigt om. Det er ikke sikkert, at det for alle er den allerbedste idé, hvis man ikke har behov for det, simpelt hen her og nu at styrte ud

og omlægge sine lån. Ganske mange økonomer har i den senere tid påpeget, at det er noget, som hver enkelt familie bør overveje, og at det er noget, som man både bør overveje med sig selv og sammen med gode og kyndige rådgivere, for det er ikke sikkert, at det mønster, som nu ligger i lovforslaget, nødvendigvis er noget, som vil komme alle til gavn.

Derfor synes jeg, det er helt rigtigt at slutte fra min side med at sige: Nu giver vi en hjælpende hånd, men vi siger samtidig, at i særdeleshed når man handler hus med de meget store omkostninger, dette indebærer, er sund fornuft nu et stort gode.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Bolidudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, fredag den 18. maj 1990, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 23.02
